

Strategie hry při rošádách na různá křídla.

Trenérská práce

Autor: Ing.Jiří Havlíček

Datum: 23.června 2013

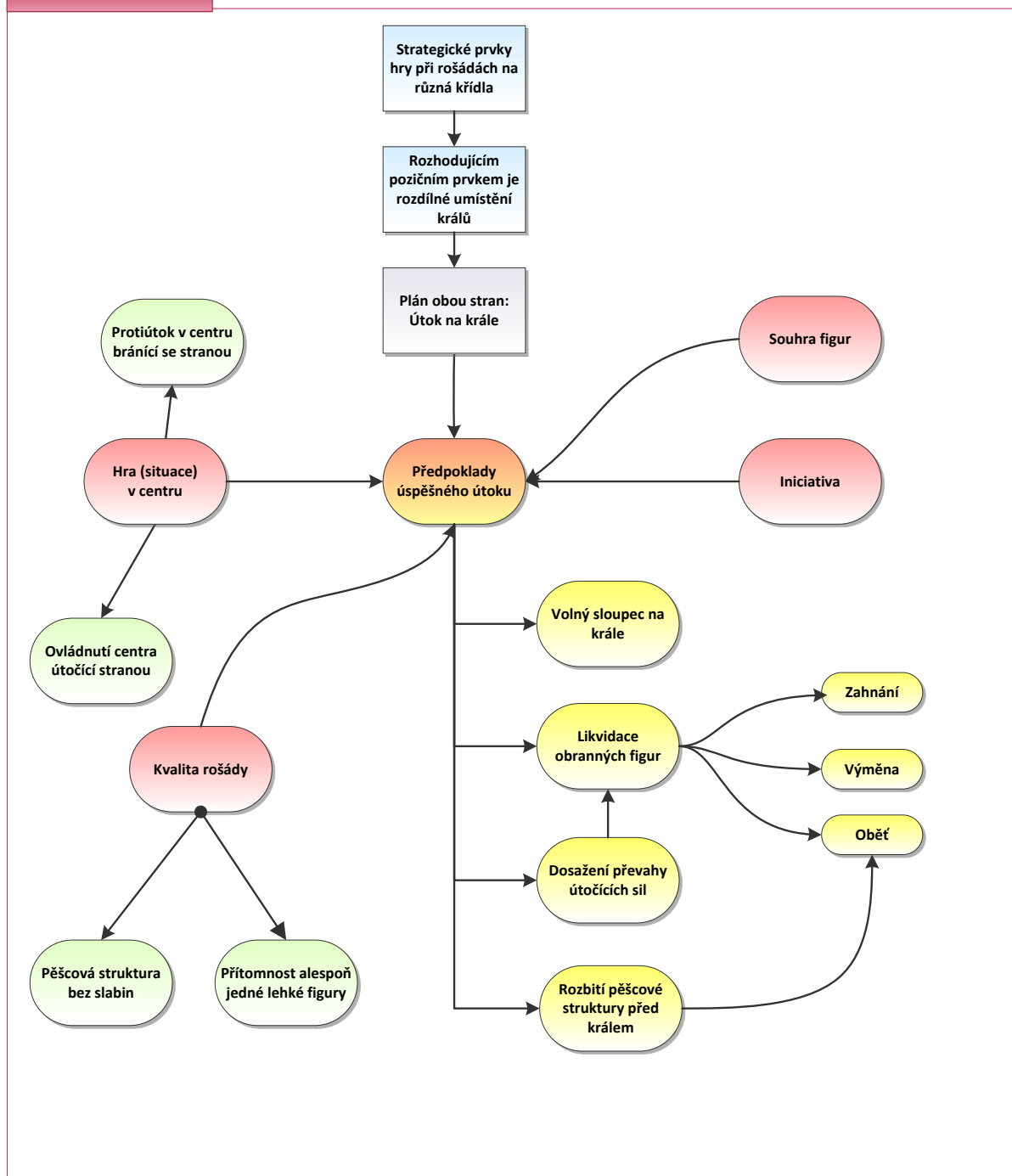
Místo : České Budějovice

Úvod

Tato práce je určena pro méně zkušené trenéry (jako jsem já), kteří trénují žáky na úrovni 3.VT až do úrovně asi tak 1700 ELO. Téma práce je mimořádně rozsáhlé a tak bych toto dílo pojal spíše jako „úvod do problematiky“.

Protože zastávám názor, že jeden obrázek toho poví více, než deset popsaných stran, pokusil jsem se s určitou mírou zjednodušení téma „**Strategie hry při rošádách na různé strany**“ graficky znázornit:

Myšlenková mapa

Mám-li výše uvedený obrázek interpretovat, tak na úrovni žáků do ratingu 1700 se strategie hry při rošádách na různé strany podřizuje především rozdílnému postavení králů obou soupeřů. Vidíme tedy především snahu o útok na soupeřova krále. Faktory, které ovlivňují úspěšnost těchto útoků, jsem znázornil na obrázku.

Cílem této práce je kromě některých typických postupů, jako jsou pěšcové útoky po křídlech ukázat, že neméně důležité je všítat si situace v centru, a že existují i takové prvky, jako je poziční oběť figury či pěšce. Také jsem chtěl ukázat, že různé rošády se vyskytují i v zavřených zahájeních, a že tam již vstupují do hry náročnější techniky, jako je figurová hra a manévrování.

Součástí této práce je 12 partií v souboru RuzneRosady.cbv (a RuzneRosady.pgn), kde komentuji tyto partie převážně dle poznámek v původní literatuře s ohledem na to, že mé komentáře jsou určeny především pro žáky výše uvedené výkonnosti. Každý trenér si je může přizpůsobit dle výkonnosti svých posluchačů.

Na konci každé partie je krátké shrnutí, kde se snažím „vypíchnout“, co by si měli žáci určitě z partie odnést. V partiích je hodně zajímavých taktických prvků (zvláště na koncích partií). Kvůli jejich zapamatování je dobré nechat děti někdy hádat (i formou soutěže). Pro ověření toho, jak jsem dokázal děti zaujmout, a co si zapamatovaly, slouží závěrečný test (kvůli velikosti je v jiném souboru).

Některé partie mohou být pro děti náročnější (zvláště ty o pozičních obětech), proto hodlám tyto partie graficky zpracovávat, aby se v nich děti snadněji orientovaly. Příklad takto zpracované partie je partie Tal M. – Larsen B., uvedená na další straně tohoto textu.

Jak už jsem uvedl, jedná se o obsahově náročné téma, které mne zaujalo a pro mládež je velice atraktivní. Proto počítám, že se mu budu věnovat i nadále, materiálu mám k tomu spousty. Pro žáky počítám i s přípravou tištěného materiálu (kromě souborů *.cbv a *.pgn), protože ne každý má ChessBase. Navíc mám zkušenosti, že texty vytištěné z ChessBase nejsou pro některé děti vždy náležitě srozumitelné a neorientují se v nich dobře. Přílohou budou také některé graficky znázorněné partie, ovšem zde budu muset kvůli zlepšení názornosti pracovat s formátem „A3“.

Jiří Havlíček

Použitá literatura:

Kotov A. A. : Alechinův šachový odkaz, I.díl, Praha 1956

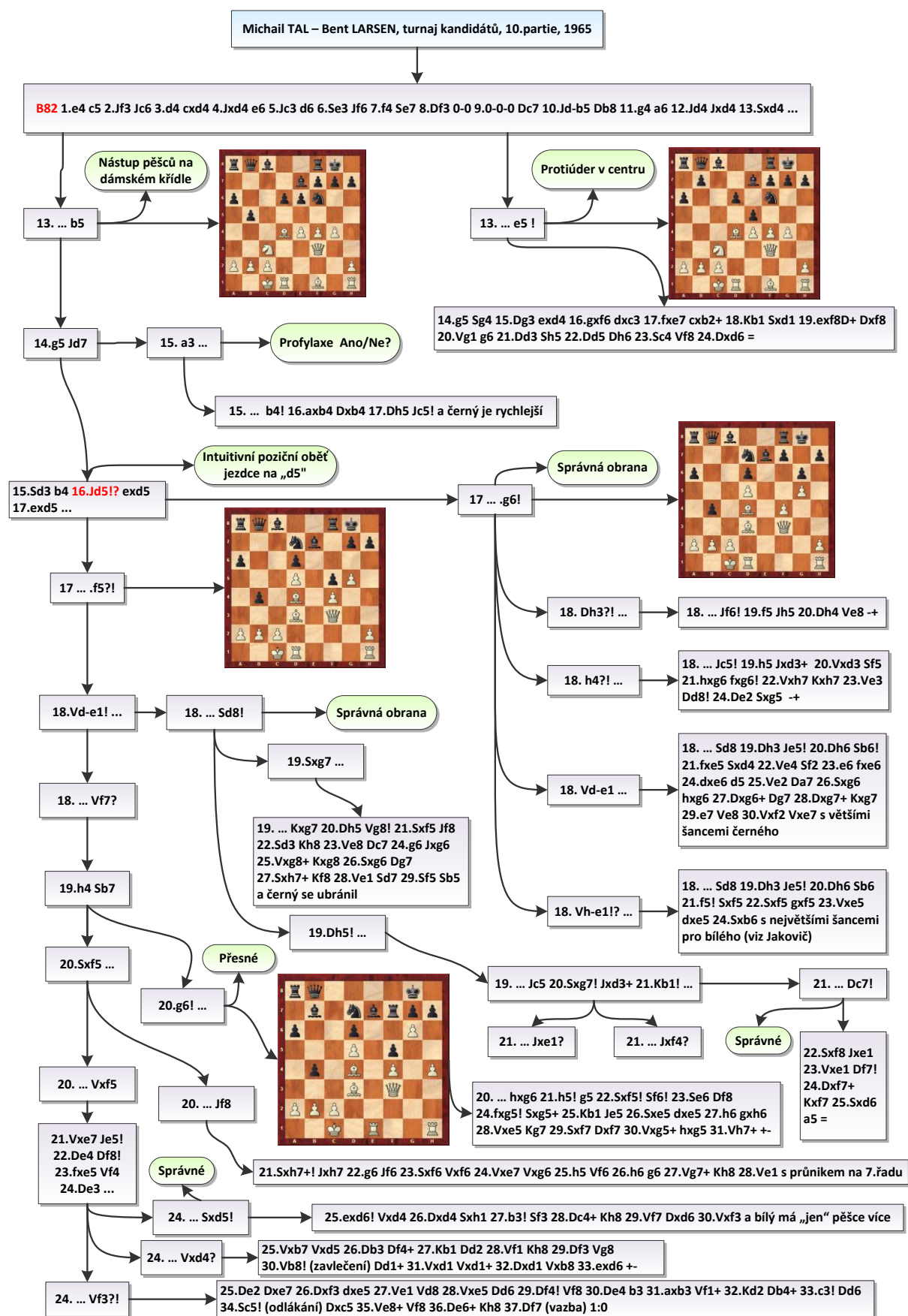
Kasparov G. : Moji velcí předchůdci 2, ŠACHinfo 2006

Jakovič J. : Sicilianskij mittelšpil – Ataki na raznyh flangach, Moskva 2013

Janvarjov I.K. : Staroindijskaja v ispolnënii Tigrana Petrosjana, Moskva 2010

Jusupov A. : Boost your Chess 3, Mastery, Glasgow 2011

Jusupov A. : Chess Evolution 3, Mastery, Glasgow 2013

Partiová část

(1) Alechin,Alexander - Lundin,Erik [D51]

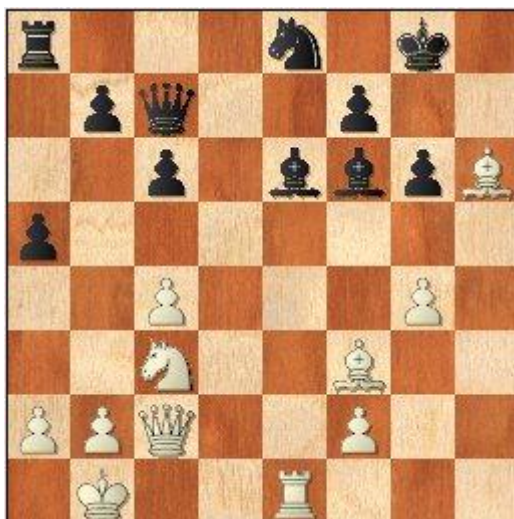
Oerebro (9), 1935

[Havlíček,Jiří]

1.d4 d5 2.c4 e6 3.Jc3 Jf6 4.Sg5 Jbd7 5.Jf3 c6 6.e4 Bílý se vyhýbá variantě Cambridge-Springs (6.e3 Da5) za cenu výměny několika figur a tím i zjednodušení hry. **6...dxe4 7.Jxe4 Se7** [$\geq 7...h6$] **8.Jc3 0-0 9.Dc2 e5!** Bílý chystá velkou rošádu, a proto černý nemešká a přichází s protiúderem v centru. **10.0-0-0 exd4 11.Jxd4 Da5 12.h4 Jc5** Bílý nastupuje s pěšcovým útokem, který podpoří svými figurami, černý zase směřuje své figury na dámské křídlo. **13.Kb1** Profylaxe je při útocích, kdy se většinou za sebou pálí všechny mosty, velice důležitá (a to útoky na krále při různých rošádách většinou jsou). Zde bílý zabezpečuje pole "a2" a "uvolňuje tím ruce" svému jezdcu na "c3". Král na "b" sloupci je také ve větším bezpečí, než na "c" sloupci. **13...Vd8 14.Se2 Dc7** Černý se snaží umístit své figury tak, aby mohl také rozběhnout pěšcový útok na dámském křídle proti bílému králi. **15.Sf3!**

Velice nepříjemný tah pro černého. Zdánlivě nelogický tah, který staví bílého střelce před jeho vlastního pěšce na královském křídle, kde chce bílý útočit pěšci. Vždy tam bude překážet. Pokud si pozici prohlédneme pořádně, zjistíme, že tento "divný" tah (bělopolný střelec navíc nesměřuje na černého krále, kam útočíme) brání tahu černého 15...b7-b5, po kterém by černý otevřel sloupce na dámském křídle a získal by aktivní hru proti bílému králi. Tedy další profylaxe s již omezujícími dopady na protihru černého. **15...a5 16.Vhe1!** Bílý hraje opět "nelogicky" a odvádí svou věž ze sloupce "h", který chce přece otevřít a útočit po něm na černého krále. Ve skutečnosti postupuje bílý správně. Ví, že než přistoupí k rozhodujícím akcím na královském křídle, musí OVLÁDNOUT CENTRUM. **16...g6 17.g4** právě tlak na pole "e7" umožňuje definitivní nástup bílých pěšců na královském křídle. **17...Je6 18.Jxe6 Sxe6 19.h5!** Náskok bílého při útoku je evidentní, bílý pěšci jsou již v přímém kontaktu s černými pěšci před černým králem a černé pěšce na dámském křídle drží "na uzdě" bílý střelec na "f3". **19...Vxd1+** Hrozilo **20.hxg6 hxg6 21.Vxe6**; nelze ani **19...Sxc4 20.Vxe7 Dxe7 21.Je4**. **20.Jxd1!** Bílá věž musí zůstat na slouci "e", kde ohrožuje střelce na "e7", pak je pěšec "g4" v bezpečí **20...Je8 21.Sh6 Sf6 22.hxg6 hxg6 23.Jc3!**

Těžká oběť pěšce, která vyžaduje náročný propočít. Ten je třeba při ostré hře, která postavení s různými rošádami často doprovází, velmi často uplatnit. Bílý se zde bude snažit hrát po slabých černých polích kolem černého krále. **23...Sxc4 24.Je4 De5?** Chyba vedoucí k rychlé prohře. Úpornější bylo **24...Sd5 25.Jxf6+ Jxf6 26.Dc3 Dd6 27.Sxd5 cxd5 28.Vh1 De6↑. 25.g5 Db5** Nyní jde už jen o taktiku, ustoupit střelcem nelze, např. **25...Sg7 26.Jf6+ Sxf6 27.Vxe5 Sxe5 28.Dxc4+-.** **26.Jxf6+ Jxf6** Nechat hádat příští tah. **27.Dc3** Hezké, všimněte si, že ne každou figuru, která se nabízí, musíme ihned sebrat. **27...Ve8 28.Vc1 Df5+ 29.Ka1 Kh7 30.Dxc4** Shrnutí: Při různých rošádách musíme při útoku proti králi nejprve zajistit situaci v CENTRU (16.Vh-e1). Nelze jen bezhlavě útočit, důležitá je i PROFYLAXE (13.Kb1) a bránění útočným aktivitám soupeře (15.Sf3), čímž získáváme ČAS pro naše aktivity. **1–0**

(2) Alechin,Alexander - Bartošek,Milan [C09]

Prague (3), 12.04.1943

[Havlíček,Jiří]

1.e4 e6 2.d4 d5 3.Jd2 c5 4.Jgf3 Jc6 5.Sb5 Sd7?! [≥5...a6] 6.exd5 exd5 7.0–0 Jxd4?! [≥7...cxd4] 8.Jxd4 cxd4 9.De2+ Se7 10.Jf3 Sxb5 11.Dxb5+ Dd7 12.De2!

Černý je ve svízelné situaci. Bílý využívá vazby po sloupci "e" a tlačí na slabě bráněného střelce na "e7". Tím brání černému v malé rošádě. **12...0–0–0** Černý vyřešil svůj problém s úkrytem krále a slabinou na "e7" dlouhou rošádou. Ukáže se ale, že tam nebude černý král

přilíši v bezpečí. **13.Sf4 Sd6 14.Sxd6 Dxd6 15.Jxd4 Jf6 16.Df3!** Nepouští černou dámu do aktivnějšího postavení na pole "f4" (taková jemná profylaxe). **16...Db6 17.Vfd1** Věž na "a1" bude podporovat postup "a" pěšce. **17...Vhe8** Snaha o protihru po volném "e" sloupci v centru. **18.a4! Ve4 19.a5 Dc5 20.c3 Vde8 21.h3** Bílý se nechce zabývat úvahami, zda mu černý jezdec na "g4" bude činit potíže, a tak ho tam prostě nepustí, a dále se může soustředit jen na své útočné cíle. **21...Dc7?!** I černý měl zkusit předejít tahu a5-a6 bílého, i když by se pak zase rozeběhl pěšec "b" a došlo by k otevření sloupce "b" $\geq 21...a6$ **22.b4** Δ **23.b5. 22.a6!** Obvyklý postup v takové pozici. Černý otevře sloupec "a" anebo se smíří s hroznou matu na poli "b7". **22...b6 23.c4!**

Rozhodující úder. **23...Dc5** Pěšce "c4" nelze brát **23...Dxc4?** **24.Vac1+-;** nelze ani **23...dxc4 24.Jb5** Δ **25.Jd6++-**; nadějnější bylo **23...Df4 24.Dc3 Kd7 25.cxd5 Vc8**, i tak je situace černého velmi špatná. **24.Jf5 Db4** [nejde **24...g6 25.Jg3 V4e6 26.cxd5+-**] **25.cxd5 Vf4 26.Dd3 Ve5 27.Vac1+ Kd7 28.Je3** Bílý král je pěkně "v teplíčku", neboli v bezpečí, zatímco jeho černý kolega byl vypuzen do centra šachovnice. Velká rošáda se při řešení problémů černého nakonec ukázala jako neúčinná. **28...Je4?** Zdánlivě aktivní tah, útočící na pole "f2". **29.Jg4** Jednoduchá odpověď, černý neměl pouštět kontrolu nad polem "g4", teď se uchopí iniciativy naopak bílý. **29...Ve8 30.g3 Jc5 31.Vxc5 Ve1+** Snaha o taktickou zápletku již nikam nevede. **32.Vxe1 Dxe1+ 33.Kg2 Vxg4 34.Df5+** Shrnutí: partie byla poznamenána trochu slabší hrou černého, byla ale velice poučná. Černý se nešikovnými výměnami v zahájení dostal do svízelné situace, kdy díky nepříjemné vazbě neměl dostatek času na provedení malé rošády. Řešil to tedy dlouhou rošádou, avšak díky zaostání ve vývinu se dostal pod tlak bílého. Bílý měl čas i na dva profylaktické tahy (**16.Df3** a **21.h3**), kterými zamezil aktivitám černého. Bílý pak předvedl jeden z používaných MOTIVŮ při rošádách na opačné strany, a to postup krajního pěšce až na "a6". Černý král se musel vydat do centra a ani snaha o protiakci černého v centru nakonec neuspěla. Jestliže je náš král "odhalen", soupeři se to většinou podaří nějak využít. **1–0**

(3) Alechin,Alexander - Ilija,Rolando [D46]

Buenos Aires exh, 1926

[Havlíček,Jiří]

1.d4 d5 2.c4 c6 3.Jf3 Jf6 4.e3 e6 5.Sd3 Jbd7 6.Jbd2 Sd6?! [$\geq 6...Se7$] **7.e4 dxe4 8.Jxe4 Jxe4 9.Sxe4 Jf6** [$\geq 9...0-0$, **10.-- f5** a dále **11.-- e5**] **10.Sc2 Da5+ 11.Sd2 Dh5?!** [$\geq 11...Sb4$, výměnou černopolných střelců by si černý ulehčil obranu] **12.De2** Bílý se zatím nevyjadřuje, kam umístí svého krále, a čeká na rozhodnutí černého **12...0–0 13.0–0–0**

Černý se vyjádřil a bílý také nemá proč otálet. Jeho snahou bude teď využít nevhodně umístěnou černou dámu k zisku několika důležitých temp **13...b5** ani černý nezahálí a přistupuje k pěšcovému útoku na bílého krále **14.g4!** Obětuje pěšce a otevírá tím sloupec pro věž **14...Jxg4 15.c5!** Bílý správně blokuje pěšce před svým králem a navíc s tempem. **15...Sc7 16.Vdg1 f5 17.Je5 Jf6** [špatné bylo 17...Sxe5 pro 18.dxe5 Jf6 19.Vxg7+!] **18.f3** Bílý útočí a tak nemá zájem měnit svoji nejúdernější figuru, navíc za figuru, která je pod tlakem jeho figur. **18...Sxe5 19.Dxe5 Je8** [nestačilo 19...Dxf3 20.Sh6 Vf7 21.Sd1 Dd5 22.Vxg7+ Vxg7 23.Dxf6 Dd7 24.Vg1!+-] **20.Vg5! Df7** Útok černého se nějak nekoná, bílý může tedy soustředit všechny své síly k útoku na černého krále a na řadu přichází v tomto případě jednoduchá taktika. K záchraně opět nevedlo **20...Dxf3 21.Vhg1 Vf7 22.Sxf5 Vxf5 (22...Dxf5 23.Vxf5 Vxf5 24.Dg3 a5 25.h4+-) 23.Vxg7+ Kf8 24.Vxh7 Vxe5 25.Sh6+ Jg7 26.Vh8+ Ke7 27.Vxg7+ Df7 28.dxe5 Dxe7 29.Sxe7 Kf7 30.Sf6 Kg6 31.h4+-.** **21.Vxf5**

21...Dc7 22.Vxf8+ Kxf8 23.Dh5 Jf6 24.Dh4 e5 25.Ve1 exd4 Nyní dva jednoduché tahy střelci okamžitě ukončí partii - nechte tah hádat. **26.Sf4 Da5 27.Sb3** Shrnutí: bílý hezky využil nevhodně umístěné černé dámy k zisku temp při útoku. Tím získal tolik potřebný ČAS. Také správně zamezil zablokováním pěšců snaze černého o pěšcový útok na dámském křídle. Bílý měl tak veliký časový náskok, že se hrálo pouze na královském křídle, snadno si otevřel sloupec na soupeřova krále a dvojicí svých střelců černého krále doslova ukřižoval. **1-0**

(4) Alechin,Alexander - Hulscher [C62]

Amsterdam sim, 1933

[Havlíček,Jiří]

1.e4 e5 2.Jf3 Jc6 3.Sb5 d6 Steinitzova varianta, dnes méně používaná. **4.d4 Sd7** [4...exd4 5.Dxd4 Sd7 6.Sxc6 Sxc6 7.Jc3 vede do stejné pozice jako v partii] **5.Sxc6 Sxc6 6.Jc3 exd4 7.Dxd4** Bílý stojí aktivněji, i když v zahájení se nedoporučuje předčasně umisťovat dámu do středu šachovnice, v tomto případě je to oprávněný postup, protože černé figury zde nemohou bílou dámu hned tak napadnout. **7...Jf6 8.Sg5 Se7 9.0–0–0 0–0** Oba soupeři se svými rošádami vyjádřili a tak teď bude záležet jen na tom, kdo bude při útoku na soupeřova krále rychlejší či šikovnější. Vzhledem k převaze bílého v centru je to on, kdo se může pustit do akcí na královském křídle. **10.h4 h6?! Ztráta tempa a oslabení krytu černého krále. Jak uvidíme, brání střelce na "g5" není pro černého dobré. 11.Jd5!**

Bílý přivádí do boje další figuru. **11...hgx5?** Černý podceňuje nebezpečí, které mu hrozí. **12.Jxe7+** Toto pokračování černý asi neuvážil. Černý počítal nejspíše s tímto pokračováním **12.hxg5 Jxd5 13.exd5 Sxg5+ 14.Jxg5 Dxg5+ 15.f4 Dxd5 16.Dxd5 Sxd5 17.Vxd5 Vae8** s dobrými vyhlídkami černého. **12...Dxe7 13.hxg5 Jxe4 14.Vh5 De6 15.Vdh1** Zdvojení věží na volném "h" sloupci dává tušit blízkému konci černého. **15...f5** Marný pokus otevřít černému králi cestu k úniku z matového útoku. **16.Je5!**

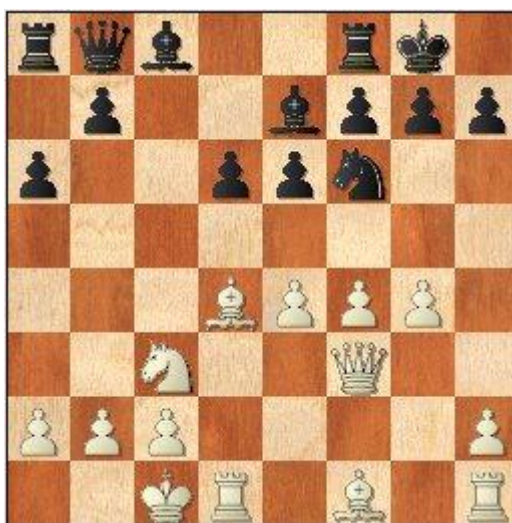
Krásná oběť zavírá králi únikovou cestu přes pole "f7". **16...dxe5 17.g6** Na 17...Dxg6 přijde 18.Dc4+ s matem. Shrnutí: hezká partie názorně demonstruje další MOTIV - otevření "h" sloupce pomocí obětí střelce na "g5". Bílému pomohla naivní hra soupeře, nicméně tento motiv je dobré si pamatovat, dá se využít i v jiných situacích (např. ve francouzské) **1–0**

(5) Tal,Michail - Larsen,Bent [B82]

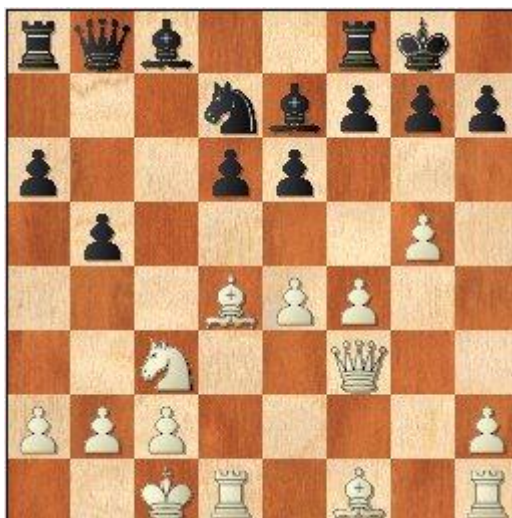
Candidates sf1 Bled (10), 1965

[Havlíček, Jiří]

1.e4 c5 2.Jf3 Jc6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 e6 5.Jc3 d6 6.Se3 Jf6 7.f4 Se7 8.Df3 Ostré pokračování, bílý připravuje dlouhou rošádu a snaží se získat čas zadržením vývinu bělopolného střelce, dokud neskočí černý jezdec na "c4". **8...0–0 9.0–0–0 Dc7** Brání postupu e4-e5. **10.Jdb5** [10.g4 Jxd4 11.Sxd4 e5 12.fxe5 dxe5 13.Dg3! vede také k ostré hře; zajímavé je 10.Vg1 Δ 11.g4] **10...Db8 11.g4 a6 12.Jd4 Jxd4 13.Sxd4**

Černý se ocitá na rozcestí, má se vydat cestou protiúderu v centru nebo kontrovat nástupem pěšců na dámském křídle? **13...b5** Larsen si vybral nástup na dámském křídle. Vhodnější je eliminace útočné snahy bílého protiúderem v centru 13...e5! 14.g5 Sg4 15.Dg3 exd4 (15...Sxd1? 16.gxf6 Sxf6 17.Jd5 Dd8 (17...exd4 18.Jxf6+ Kh8 19.Vg1 g6 20.Kxd1 Dd8 21.Jd5 a hrozba postupu "f" pěšce je velmi nepříjemná) 18.Sb6 s lepšími vyhlídkami bílého) 16.gxf6 dxc3 17.fxe7 cxb2+ 18.Kb1 Sxd1 19.exf8D+ Dxf8 20.Vg1 g6 21.Dd3 Sh5 22.Dd5 Dh6 23.Sc4 Vf8 24.Dxd6 a černý se již nemusí díky zjednodušení pozice výměnami obávat prudkého útoku na svého krále. **14.g5** Zahání ochránce černého krále, jezdce "f6". **14...Jd7**

Další důležitý moment v partii, tentokrát se musí rozhodovat bílý. Plán černého je zřejmý. Postupem b5-b4 vyžene bílého jezdce z "c3", aby se po protiúderu v centru e6-e5 nemohl usadit na poli "d5". Má tedy bílý bránit postupu b5-b4 tahem a2-a3? Tal se rozhodl, že ne, protože se mu nelíbilo rychlé otevření "b" sloupce. **15.Sd3! b4 16.Jd5!?**

Dle počítačových motorů možná i prohrávající tah, jenže za šachovnicí seděl člověk. 16.Jd5 je typickou intuitivní poziční obětí. Po 16.Je2 e5 černý vyrovná hru. **16...exd5 17.exd5 f5?!** Černý musí přehradit směřování bělopolného střelce na pole "h7", na výběr měl dvě možnosti, a to f7-f5 nebo g7-g6. Bílý má již konkrétní hrozbu 18.Sxh7+! Kxh7 19.Dh5+ Kg8 20.Sxg7! Kxg7 21.Dh6+ Kg8 22.g6 s rychlou výhrou, například 22...Jf6 23.Vdg1 Sg4 24.Vxg4 Vc8 25.Vh4 Vxc2+ 26.Kb1 Vc1+ 27.Vxc1 fxg6 28.Dxg6+ Kf8 29.Vh8+ Jg8 30.Vxg8#. Bohužel se rozhodl špatně, správné bylo 17...g6! 18.Dh3?! **a)** 18.h4?! Jc5! 19.h5 Jxd3+ 20.Vxd3 Sf5 21.hxg6 fxg6! 22.Vxh7 Kxh7 23.Ve3 Dd8 24.De2 Sxg5 25.fxg5 Dxg5+; **b)** 18.Vde1 Sd8 19.Dh3 Je5 (19...Sb6? 20.Sxg6! fxg6 21.Ve7 Jf6 22.Dh6 Vf7 23.gxf6 Sf5 24.Vxf7 Kxf7 25.Dg7+ Ke8 26.De7#) 20.Dh6 Sb6! 21.fxe5 Sxd4 22.Ve4 Sf2 23.e6 fxe6 24.dxe6 d5 25.Ve2 Da7 26.Sxg6 hxg6 27.Dxg6+ Dg7 28.Dxg7+ Kxg7 29.e7 Ve8 30.Vxf2 Vxe7 s koncovkou, kde bude o výhru usilovat černý; **c)** 18.Vhe1!? je asi nejlepší pokračování bílého, protože zapojuje do hry i věž na "h1", která v ostatních pokračováních hře jen přihlíží. 18...Sd8 19.Dh3 Je5! 20.Dh6 Sb6 21.f5! Sxf5 22.Sxf5 gxf5 23.Vxe5 dxe5 24.Sxb6 s dostatečnou kompenzací bílého za kvalitu díky volnému "d" pěšci (rozbor této nejnadějnější cesty bílého je v knize Jurie Jakoviče - zde se jí nebudeme zabývat); 18...Jf6! 19.f5 (19.Dh6? Jh5 20.Se2 Ve8 21.Sxh5 Sf8+) 19...Jh5 20.Dh4 Ve8 s rozhodující výhodou černého. **18.Vde1!** Obsazení volného "e" sloupce umožnila právě oběť jezdce na "d5". **18...Vf7?** [18...Sd8! 19.Sxg7 (19.Dh5! Jc5 20.Sxg7 Jxd3+ 21.Kb1! Dc7! (21...Jxe1? 22.g6! Kxg7 23.Dxh7+ Kf6 24.g7 Vf7 25.g8J#; 21...Jxf4 22.Dh6+-; 21...Kxg7? 22.Dh6+ Kg8 23.g6+-) 22.Sxf8 Jxe1 23.Vxe1 Df7 24.Dxf7+ Kxf7 25.Sxd6 a5 a černý na tom není o nic hůře) 19...Kxg7 20.Dh5 Vg8! 21.Sxf5 Jf8 22.Sd3 Kh8! 23.Ve8 Dc7 24.g6 Jxg6 25.Vxg8+ Kxg8 26.Sxg6 Dg7 27.Sxh7+ Kf8 28.Ve1 Sd7 29.Sf5 Sb5 s o něco lepší pozicí černého, jedná se ale o počítačovou analýzu. **19.h4!** Definitivní nástup pěšců na královském křídle. **19...Sb7** [19...Jf8 20.h5 g6?! 21.hxg6 Jxg6 22.Ve6! Sxe6 23.dxe6 Vg7 24.Sxg7 Kxg7 25.Vxh7+ Kxh7 26.Dh5+ Kg8 27.Dxg6+ Kh8 28.Sxf5+- s brzkým matem] **20.Sxf5** Kdyby se nejednalo o rozhodující partii v zápase kandidátů, volil by Tal toto ostré pokračování: 20.g6! hxg6 21.h5 g5 22.Sxf5! Sf6 (22...Vxf5 23.Vxe7 Je5 24.h6! Jxf3 25.h7+ Kf8 26.Vxg7; 22...Jf8 23.h6 g6 24.h7+-) 23.Se6 Df8 24.fxg5 Sxg5+ 25.Kb1 Je5 26.Sxe5 dxe5 27.h6 gxh6 28.Vxe5 Kg7 29.Sxf7 Dxf7 30.Vxg5+ hxg5 31.Vh7+-, **20...Vxf5** [20...Jf8 21.Sxh7+! Jxh7 (21...Kxh7 22.h5 Kg8 23.g6 De8

24.gxf7+ Dxf7 25.Vxe7 Dxe7 26.Vg1 Ve8 27.Vxg7+ Dxg7 28.Sxg7 Kxg7 29.Dg4+ Kh8 30.Dg5 a bílá dáma si snadno poradí s nevhodně umístěnými černými figurami) 22.g6 Jf6 23.Sxf6 Vxf6 24.Vxe7 Vxg6 25.h5 Vf6 26.h6 g6 27.Vg7+ Kh8 28.Ve1 s rozhodujícím vnikem bílých věží na 7. řadu. **21.Vxe7 Je5!** [21...Vf7 22.Vxf7 Kxf7 23.g6+! hxg6 24.h5 s rychlou výhrou 24...Dg8 25.De4 Kf8 26.hxg6+-] **22.De4 Df8!** [22...Vf7? 23.Vxf7 Jxf7 24.g6 hxg6 25.Dxg6 Df8 26.Vg1+-] **23.fxe5 Vf4 24.De3 Vf3?!** [24...Vxd4? 25.Vxb7 Vxd5 26.Db3 Df4+ 27.Kb1 Dd2 28.Vf1 Kh8 29.Df3 Vg8 (nechat hádat příští tah - motiv ZAVLEČENÍ věže na špatné pole "b8") 30.Vb8 Dd1+ 31.Vxd1 Vxd1+ 32.Dxd1 Vxb8 33.exd6+-; úpornější bylo 24...Sxd5! 25.exd6 Vxd4 26.Dxd4! Sxh1 27.b3! Sf3 (27...Ve8? 28.Dxg7+! Dxg7 29.Vxe8+ Kf7 30.Ve7+-) 28.Dc4+ Kh8 29.Vf7 Dxd6 30.Vxf3 a před bílým stojí úkol vyhrát koncovku s pěšcem více] **25.De2 Dxe7** [25...Df4+ 26.Dd2 Vf1+ 27.Vxf1 Dxf1+ 28.Dd1; 25...Sxd5 26.exd6 Df4+ 27.Dd2] **26.Dxf3 dxe5 27.Ve1 Vd8** [27...Vf8 28.Vxe5 Dxe5 29.Dxf8+ Kxf8 30.Sxe5 Sxd5 31.Sd6+ Kf7 32.Sxb4 dva pěšci více by měli stačit k výhře i v koncovce s různobarevnými střelci] **28.Vxe5 Dd6 29.Df4** (hrozilo Ve8 motiv ODLÁKÁNÍ věže z pole "d8" - nechat hádat) **29...Vf8 30.De4 b3 31.axb3 Vf1+ 32.Kd2 Db4+ 33.c3! Dd6** (nechat hádat příští tah - motiv ODLÁKÁNÍ dámy od krytí pole "e6") **34.Sc5!** Odvádí černou dámu od pole "e6". **34...Dxc5 35.Ve8+ Vf8 36.De6+ Kh8** (nechat hádat další tah - motiv využití VAZBY) **37.Df7** Shrnutí: V partii se střetli dva velice silní šachisté o právo vyzvat k souboji mistra světa. Přes rošády na opačné strany byla určujícím prvkem intuitivní poziční oběť bílého jezdce na "d5". Hlavní směr partii dalo rozhodnutí černého ve 13. tahu (13...b7-b5), kde upřednostnil postup pěšců na dámském křídle před protiakcí v centru (13...e6-e5). Bílý z poziční oběti jezdce vytěžil to, že černý již nemohl eliminovat bílé střelce tahem e6-e5 a navíc získal volný "e" sloupec. Dalším důležitým momentem byl 15. tah, kdy se bílý rozhodoval, zda se bude snažit bránit postupu černých pěšců na dámském křídle pomocí tahu a2-a3. Posledním významným milníkem byl 17. tah černého, kde se černý rozhodoval, jak se postaví přímým matovým hrozbám bílého (g7-g6 nebo f7-f5). Tato partie také ukázala, jak je důležité se v partiích s různými rošádami zabývat situací v centru. Partie s pozičními oběťmi jsou často náročné na propočty jednotlivých variant a to se prokázalo i v této partii. **1-0**

(6) Ivančuk,Vassilij (2729) - Van Wely,Loek (2647) [B80]

Amber-blindfold 15th Monte Carlo (3), 20.03.2006

[Havlíček,Jiří]

1.e4 c5 2.Jf3 d6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 Jf6 5.Jc3 a6 6.Se3 e6 7.f3 Se7 8.Dd2 Jc6 9.0-0-0 0-0 10.g4 Jxd4 11.Sxd4 b5 12.g5 Bílému se nevyplatí hrát na zisk pěšce, protože tím přenechá iniciativu černému po 12.Sxf6?! Sxf6 13.Dxd6 Da5. **12...Jd7 13.h4 Sb7**

14.a3 Bílý upřednostnil před profylaktickým Kb1 obranu pole "b4". **14...Vc8 15.Vg1** Příprava h4-h5. **15...Je5** [lepší pro bílého je 15...d5 16.exd5 e5 17.Se3 b4 18.Ja2! Jc5 (18...bxa3 19.d6!±) 19.Kb1 b3 20.Jc3±] **16.De3! Jc4 17.Sxc4** Střelec zasahuje bez ztráty tempa do hry (bere jezdce, který táhl již 3x). **17...Vxc4 18.h5! Ve8** Profylaktický tah, který připravil pole "f8" pro střelce k obraně pole "g7" [18...b4?! 19.axb4 Vxb4 20.Sf6! Sxf6 (20...Ve8 21.Sxe7 Dxe7 22.h6 Dc7 (22...g6 23.Jd5! exd5 24.Dc3+-) 23.hxg7 Vc8 24.Vh1±) 21.gxf6 Dxf6 22.Vxd6±; 18...Dc7 19.Sf6! Vc8 20.Sxe7 Dxe7 21.h6! g6 22.Vd4± černý má slabinu na "d6" a oslabené postavení svého krále. **19.Kb1!** Bílý má nyní čas na profylaktický tah a zároveň vyčkává, zda černý padne do léčky. **19...Dc7?** Černý se domníval, že umožnil obranný ústup svému střelci na pole "f8" a zároveň posílil tlak na volném "c" sloupci. Nedocenil, že posledním tahem značně omezil pohyblivost své věže, což Ivančuk využije ke kombinaci. [19...b4?! 20.axb4 Vxb4 21.g6 fxg6 22.hxg6 h6 23.Sc5 Vc4 24.Sa3! d5! 25.Sxe7 Vxe7 (25...Dxe7 26.exd5 Sxd5 27.Jxd5 exd5 28.Dxe7 Vxe7 29.Vxd5± bílý má v koncovce pěšce více) 26.Dd3 Vd7 27.exd5 Sxd5 28.Jxd5 Vxd5 29.De2! Vc6 30.c4± bílý bude podporovat postup volného pěšce "c" a bude se snažit využít i stísněného postavení černého krále; ≥19...Sf8] **20.b3! Vc6 21.Jd5!**

Přesně spočítaná kombinace, která má opět za cíl eliminovat protihru soupeře (protiúder v centru e6-e5) a otevřít sloupec "e" pro těžké figury bílého. **21...exd5 22.exd5 Vxc2** [22...Vc5 23.g6! s rozhodujícím útokem] **23.g6 hxg6** [23...fxg6 24.De6+ Kf8 25.hxg6 Sf6 26.gxh7+-] **24.hxg6 Vf8 25.gxf7+ Vxf7 26.Sxg7! Vxg7 27.De6+ Kh8 28.Vxg7 Kxg7 29.Vg1+** s neodvratným matem. Shrnutí: oběť jezdce na "d5" sloužila ke stejným účelům jako v předešlé partii, na rozdíl od ní to byla ale kombinace spočítaná až do konce, kde již neměl černý žádný prostor pro záchranu. Na rozdíl od předchozí partie také nehrozilo po a2-a3 rychlé otevření sloupce "b" pomocí b5-b4, a tak tento tah bílý v této partii použil pro jištění svého jezdce na "c3". Za povšimnutí také stojí zajímavý tah bílého Sf6 v některých variantách. **1-0**

(7) Topalov, Veselin (2630) - Kasparov, Garry (2805) [B80]

Amsterdam Euwe Memorial (3), 14.05.1995

[Havlíček, Jiří]

1.e4 c5 2.Jf3 Jc6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 e6 5.Jc3 d6 6.Se3 Jf6 7.f3 Se7 8.g4 0-0 9.Dd2 a6 10.0-0 Jxd4 11.Sxd4 b5 12.Kb1 Bílý upřednostňuje profylaktický tah Kb1 před přímočarým g4-g5. **12...Sb7 13.h4 Vc8 14.g5 Jd7**

Bílý se nachází na rozcestí, pokračovat "nerušeně" v útoku, nebo vložit obranný tah a2-a3? **15.Vg1?!** Bílý sází na útok. Jak ukázaly pozdější zkušenosti, obranný tah a2-a3 je lepší volba 15.a3! Je5 16.De3 Jc4 17.Sxc4 Vxc4 18.Vhg1 b4 (18...Dc7 19.Sf6!) 19.axb4 Vxb4 20.Vg2 Sa8 21.Sc5! Vb7 (21...Vc4 22.Sa3+/=) 22.Vgd2 Vd7 23.Sa3+/. **15...b4!** Ovšem černý nechce jen nečinně přihlížet a snaží se převzít iniciativu. **16.Je2** Příliš dobré nebylo 16.Ja4 pro 16...Sc6 17.Dxb4 d5. **16...Je5! 17.Vg3 Jc4 18.Dc1?!** Pasivní, bílý měl být odvážnější a vzít pěšce "b4". **18...e5! 19.Sf2 a5 20.Sg2 Sa6!** Přesun střelce na otevřenou diagonálu. **21.Ve1 a4**

A již je to černý, kdo útočí a bílý, kdo se brání. **22.Sh3 Vc6 23.Dd1 d5 24.exd5 Vd6 25.f4 Vxd5** Ovládnutí "d" sloupce a špatné postavení bílé dámy rozhodnou partii. **26.Vd3** Nechat hádat další tah - hezká kombinace. **26...Ja3+ 27.bxa3 Sxd3 28.cxd3 Vxd3 29.Dxa4 Vxh3** Shrnutí: partie dokládá, že když dva hrají totéž, nemusí to být totéž. Neboli vždy je prostor pro vlastní tvorbu!! Tato partie je příkladem toho, zda a kdy je vhodné zvažovat obranný tah a2-a3 za bílého. **0-1**

(8) Kuzmin,Gennadi P (2545) - Airapetian,An (2200) [B82]

Yerevan (11), 1981

[Havlíček,Jiří]

1.e4 c5 2.Jf3 Jc6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 e6 5.Jc3 d6 6.Se3 Jf6 7.f4 Se7 8.Df3 0-0 9.0-0 Dc7 10.Vg1?! Tal zde v partii č.5 hrál 10.Jdb5?!, Kasparov doporučuje 10.g4, zde bílý chce lépe

připravit pěšcový útok. **10...a6** Černý se brání proti akci v centru 10...Jxd4 11.Sxd4 e5, ovšem zde černý věří v pěšcový útok na dámském křídle. **11.g4 Jxd4 12.Sxd4 b5 13.g5 Jd7 14.f5 b4**

Je evidentní, že oba soupeři věří zcela svým armádám a na nic se neohlíží. **15.Sxg7!** Radikální řešení, cesty zpět již není. Černý má na výběr, kterou ze dvou figur vezme. **15...bxc3** Braní střelce vedlo k rychlému konci 15...Kxg7 16.f6+ Kg8 17.Dh5 Ve8 18.g6! fxg6 19.f7+! Kxf7 20.Dxh7+ Kf8 21.Dh6+ Kf7 22.Dxg6+ Kf8 23.Dg8#. **16.Sxc3!** [16.Vg3!? velmi zajímavý tah, hraný v korespondenční partii Petrželka - Michajlov v roce 1997] **16...Je5** Černý již nemá čas na 16...Sb7 17.f6 Sd8 18.Dh5 Kh8 19.Vg4! Vg8 20.Dxh7+! Kxh7 21.Vh4+ Kg6 22.Vh6+ Kxg5 23.Sd2+ Kg4 24.Se2#. **17.Sxe5 dxe5 18.f6 Sc5** Černému nepomůže ani snaha o kontrolu pole "d2" 18...Sb4 19.Dh5 Vd8 20.Sd3! Va7 (na 20...Sb7 přijde 21.Vg4 s výhrou) 21.Vg3 černý již bílému nezabrání ovládnout "h" sloupec 21...Kf8 22.Dxh7 Ke8 23.Vf3! příprava pochodu "f" pěšce kupředu 23...Vd7 24.g6 fxg6 25.Dxg6+ Vf7 26.Se2! Δ 27.Vfd3 a 28.Sh5, ovládnutí "d" sloupce a slabý černý král rozhodují partii. **19.Dh5 Vd8** [19...Se3+ 20.Kb1 Vd8 21.Vxd8+ Dxd8 22.g6+-; 19...Kh8 20.Vg3 Vd8 21.Sd3! Sf8 22.Vh3 h6 23.gxh6 Dc5 24.Dg5 Kh7 (s hrozbou 24...-- 25.Dg7+ Sxg7 26.hxg7+ Kg8 27.Vh8#) 25.Vg1+-] **20.Vxd8+ Dxd8**

Pozice vhodná na zkoušení žáků z propočtu. **21.Vg3??** I ve vyhrané pozici je třeba se koncentrovat. Bílý mohl partii rychle rozhodnout takto 21.g6! hxg6 (21...fxg6 22.Vxg6+ Kh8 23.f7!+-) 22.Vxg6+ fxg6 23.Dxg6+ Kf8 24.Dg7+ Ke8 25.f7+ Kd7 26.f8D+. **21...Sb7?** Černý oplácí chybu chybou, protože teď propásl šanci vyhrát 21...Dd4! 22.g6 (na 22.Sd3 postačuje 22...Df2) 22...fxg6 23.Vxg6+ hxg6 24.Dxg6+ Kf8 25.Dg7+ Ke8 26.f7+ Kd8! 27.f8D+ Sxf8 28.Dxf8+ Kc7-+. **22.Sd3?** Stále nejlepší bylo 22.g6!, i když zde již mohl černý dosáhnout na remízu 22...fxg6 23.Vxg6+ Kh8 24.Sd3! (nepomáhá 24.f7? Dd4! 25.Sd3 Sxe4! a vede to naopak k výhře černého) 24...Da5 25.c3 Se3+ 26.Kb1 Dd8! 27.Kc2 Sxe4! 28.Sxe4 Dd2+ 29.Kb3 Vb8+ 30.Kc4 Vc8+ (k nejasné hře vede 30...Dd7 31.b4) 31.Kb3= remíza opakováním tahů. **22...Dd4!** Černý našel konečně správný tah. **23.g6** I bílý se "pochlupil", bude mu to ale ještě co platné? **23...fxg6 24.Vxg6+ Kh8??** Černý s konečnou platností zahazuje bod, k výhře černého vedlo 24...hxg6! 25.Dxg6+ Kf8 26.Dg7+ Ke8 27.Dxb7 Va7-+. **25.Vg7 De3+ 26.Kd1 h6** Nechat hádat další tah - hezká ukázka, jak bílý ukončí partii a nedovolí černému do partie již jakkoli zasáhnout. **27.Vh7+** Shrnutí: v partii byl předveden pěšcový útok na obou stranách a potvrdilo se, že výhodu má ten, jehož pěšci přijdou do kontaktu se soupeřovými pěšci dříve. Velikým poučením je, že při těchto ostrých pozicích je potřeba neustále počítat a dávat pozor na OBĚTI poblíž krále (např. na poli "g7"). Také je třeba pamatovat na možnost útoku těžkých figur po "h" sloupci a na ÚDER g5-g6. Za povšimnutí stojí i příprava k ráznému postupu bílých pěšců tahem 10.Vg1. **1-0**

(9) Spassky,Boris V - Petrosian,Tigran V [B94]

World Championship 27th Moscow (19), 04.06.1969

[Havlíček,Jiří]

1.e4 c5 2.Jf3 d6 3.d4 cxd4 4.Jxd4 Jf6 5.Jc3 a6 6.Sg5 Jbd7 Nejčastějším pokračováním je 6...e6. **7.Sc4** Nejčastěji se objevuje 7.f4. **7...Da5** [7...Db6!? 8.Dd2 (8.Sb3 e6 9.Dd2 Se7 10.0-0-0 Jc5! 11.f3 Dc7 12.Kb1 0-0 13.g4 b5 s oboustrannými šancemi) 8...Dxb2 9.Vb1 Da3 10.0-0 e6 za obětovaného pěšce má bílý kompenzaci v náskoku ve vývinu, ale protože jde o pozici se stejnými rošádami, nebudeme se jí zde zabývat. **8.Dd2 h6?!** V případě malé rošády černého oslabuje napořád pěšcovou strukturu před svým králem, nebo urychluje střet s postupujícími bílými pěšci; $\geq 8...e6$. **9.Sxf6!** Bílý před dvojicí střelců upřednostnil náskok ve vývinu. **9...Jxf6 10.0-0-0 e6** Pro černého není výhodné 10...e5 11.Jf5 Sxf5 12.exf5 Vc8 13.Sb3 Se7 14.Kb1+/- bílý má kontrolu nad polem "d5"; 10...g6 vede k aktivní hře bílého 11.f4 Sg7 12.Vhe1↑ (12.e5!?)] **11.Vhe1!?**

Bílý hraje mistrně a není se co divit, jde o titul mistra světa!! Bílý se již vyjádřil, co se týká rošády a teď se snaží nalákat černého k malé rošádě, která je oslabena tahem h7-h6 v zahájení. Proto se nejprve soustředí na posílení své pozice v centru a tím nutí černého k rozhodnutí, co udělá se svým králem. **11...Se7?** Černý zde hraje tak trochu podle not bílého a připravuje malou rošádu. V úvahu přicházelo patrně lepší 11...Sd7 Δ 12...0-0-0, ale to nevedlo do pozice s různými rošádami. **12.f4 0-0 13.Sb3** Raději dříve, než později - bílý nechtěl dovolit zahrát b7-b5 s tempem a potřeboval před nástupem na královském křídle zabezpečit své dámské křídlo. Předčasné bylo 13.e5 dxe5 14.fxe5 Jg4 Δ 15...Sg5. **13...Ve8** Opevňuje pole "e6". **14.Kb1** Poslední profylaxe před nástupem pěšců na královském křídle. **14...Sf8** Černý opevňuje pole "e6" a "g7". 14...Sd7? vázlo na taktické zápletky 15.e5! dxe5 16.fxe5 Jh7 17.Jf5! Sc6 18.Jxe7+ Vxe7 19.Jd5+-. **15.g4!!**

Poziční obě "g" pěšce. Na první pohled tím bílý nic nezískává, protože černý všechna důležitá pole střeží. Získává ale volný sloupec na krále, figury černého jsou zatlačeny do obrany a mají méně prostoru, kdežto figury bílého jsou aktivní a akceschopné. Navíc protihra černého na dámském křídle prakticky neexistuje. **15...Jxg4** Dá se říci, že přijetí oběti pěšce bylo vynuceno, nebo hrozil postup g4-g5!, podíváme se ale na další dvě odpovědi: pokus o nástup pěšců na dámském křídle se nesetká s úspěchem 15...b5 16.g5 hxg5 17.fxg5 Jh5 18.g6! fxg6 19.Dg5 Dd8 20.Dxd8 Vxd8 21.Jd5 exd5 (21...Va7 22.Jb6±) 22.Sxd5+ Kh7 23.Sxa8 Sg4 24.Sb7 Sxd1 25.Vxd1± s lepší (dle síly hráče i vyhranou) koncovkou bílého; pokus o protihru v centru 15...e5 16.fxe5 (16.Jf5 Sxf5 17.gxf5 exf4 18.Jd5! Dd8 19.Dxf4± bílý stojí lépe díky aktivnímu střelci na "b3") 16...dxe5 (16...Dxe5? 17.Jf3 Dc5 18.g5 hxg5 19.Jxg5±) 17.Jf5 Sxf5 18.gxf5 Vad8 19.Dg2 Dc7 20.Vxd8 Vxd8 21.Vg1 Kh8 22.Jd5+/- černý bude muset bojovat o remízu. **16.Dg2 Jf6 17.Vg1! Sd7 18.f5** Bílé figury zaujímají již správná místa a pokud se podaří bílému otevřít ještě "f" sloupec, bude partie rychle ukončena. **18...Kh8** Snaha o "sicilskou" oběť kvality na "c3" nevychází: 18...Vac8 19.fxe6 fxe6 (19...Sxe6 20.Jxe6 fxe6 21.Vdf1! De5 22.Vf5!+-) 20.Jf5! s rozhodujícím útokem; 18...e5 19.Jde2 Δ 20.Dg6+- Δ 21.Vd3, 22.Vh3; 18...exf5 je pro černého příliš nebezpečné 19.Dg6! Kh8 (19...Jd5! 20.Sxd5 Dxd5 21.Dxh6 De5 22.Jf3! De6 23.Dh4 -- 24.Jg5 a černý musí dát kvůli záchraně nějaký materiál) 20.Sxf7 fxe4 21.Vdf1! De5 (21...Dd8 22.Jd5! Jxd5 23.Sg8!! Kxg8 24.Vxf8+ Kxf8 25.Dxg7#) 22.Jf5 Sxf5 23.Vxf5 De7 24.Sxe8 Jxe8 (24...Vxe8 25.Vxf6) 25.Jd5] **19.Vdf1 Dd8?!** Příliš pasivní, v úvahu přicházela další tři pokračování, postupně je projdeme: 19...e5!? 20.Jde2 (20.Je6? fxe6 21.fxe6 Vxe6! (21...Sxe6? 22.Vxf6+-) 22.Sxe6 Sxe6 23.Vxf6 gxf6 24.Dg6 Sc4 25.Dxf6+ Kh7 26.Dg6+ Kh8 s věčným šachem) 20...Ve7 21.Jd5 Jxd5 22.Sxd5 f6 23.Vf3±; 19...exf5 20.Jxf5 Sxf5 21.Vxf5 Dd8 22.Jd5 Ve5 (22...Jxd5 23.Sxd5 Ve7

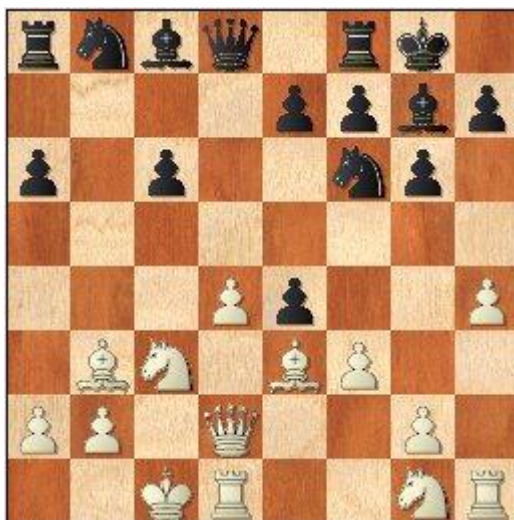
24.Vh5! g6 25.Sxf7 (25.Dg5!) 25...Vxf7 26.Dxg6+-) 23.Vxf6! Vg5 24.Dxg5! hxg5 25.Vxf7 Δ 26.Vg3+-; 19...De5!? 20.Jf3 Df4 (20...Dc5 21.h4?! Vac8 (21...exf5 22.Jg5 hxg5 23.hxg5 Jh7 24.Vh1+-; 21...b5 22.Jg5 hxg5 23.hxg5+-) 22.Jg5 Ve7 (22...hxg5 23.hxg5 Jh7 24.Vh1+-; 22...Kg8 23.fxe6 fxe6 24.Jxe6+-) 23.Jxf7+ Vxf7 24.fxe6+-) 21.Dh3 Δ 22.Jg5. **20.fxe6 fxe6** [20...Sxe6 21.Jxe6 fxe6 22.e5! dxe5 23.Je4! Jh5 24.Dg6 Jf4 25.Vxf4! exf4 26.c3! s útokem po bílých polích, například 26...Db6 27.Sc2 Ved8 28.a3 Vd5 29.Jg5 Dxg1+ 30.Ka2 1:0] **21.e5!** Uvolňuje pole pro příchod jezdce z "c3", který zasadí rozhodující úder. **21...dxe5 22.Je4 Jh5** [22...Jxe4 23.Vxf8+ 1:0] **23.Dg6! exd4** Nepomáhá ani 23...Jf4 24.Vxf4! exf4 a nyní si může bílý vybrat 25.c3 Δ 26.Sc2 a 27.Jf6 1:0 nebo 25.Jf3 (s hrozbou 26.Jg5) 25...Da5 nechat hádat závěr - Arabský mat **a)** 25...e5 26.Df7+-; **b)** 25...Ve7 26.Jf6+-; **c)** 25...Db6 26.Vg5!! (26.Jf6?! Dxg1+; 26.Vg2? Db5! Δ 27...Df1+) 26...Dd8 (26...Sc6 27.Jf6 Se4 28.Dxh6+!; 26...hxg5 27.Jexg5+-) 27.Je5+-; 26.Jf6 Df5 27.Dxh6+!)] **24.Jg5!** a černý se vzdal, nemá obrany proti **24...hxg5 25.Dxh5+ Kg8 26.Df7+ Kh7 27.Vf3 a 28.Vh3#** Shrnutí: bílý se bezproblémově vyvinul, tak trochu dotlačil černého k malé rošádě, pak rychle a efektivně přeskupil své síly na královské křídlo. K tomu mu pomohla poziční oběť pěšce na "g4". Nejedná se o jednoduché rozhodnutí, na toto téma je třeba projít více partií. **1-0**

(10) Spassky,Boris V - Evans,Larry Melvyn [E80]

Varna ol (Men) fin-A (10), 1962

[Havlíček,Jiří]

1.d4 Jf6 2.c4 g6 3.Jc3 Sg7 4.e4 d6 5.f3 c6 6.Se3 a6 7.Dd2 b5 8.0-0-0 bxc4 Černý ukvapeně otevírá "b" sloupec ve chvíli, kdy ho ještě nemůže využít. Bílému tak umožňuje pokročit ve vývinu a navíc umístit svého střelce na zajímavou diagonálu "a2-g8" [≥8...Da5; ≥8...0-0] **9.Sxc4 0-0 10.h4** Typický pěšcový útok. **10...d5** Černý doufá, že úderem v centru zmaří snahu bílého. V jeho neprospěch ale hovoří jeho zaostalost ve vývinu a pevná pozice bílého v centru. Na 10...Se6 přijde 11.Sxe6 fxe6 12.g4 Δ 13.h5 a bílý je při útoku rychlejší. **11.Sb3 dxe4**

12.h5! Správné uchopení pozice. Bílý otevírá sloupec na královském křídle a je připraven i obětovat. **12...exf3** Na 12...Jxh5 13.g4 Jf6 přijde silný útok 14.Sh6± (14.Dh2 exf3?! 15.Je4 Jbd7 16.Jxf3±). **13.hxg6 hxg6 14.Sh6!?** Bílý upřednostňuje rychlý útok před bráním na "f3". **14...fxg2 15.Vh4!** Není dobré 15.Dxg2 pro 15...Sg4÷ 16.-- Sh5 a černý si lépe ochránil svého krále. **15...Jg4** [15...Sg4?? 16.Sxg7+-] **16.Sxg7 Kxg7 17.Dxg2** Bílý obětoval za silný útok dva pěšce. Musí si ale počínat energicky, než stihne černý dovyvinout své bojové síly. **17...Jh6** [17...Je3? 18.Dh2+- s dvojí hrozbou 19.Vh7 a 19.De5; 17...f5? 18.Jf3 Je3 (18...Vh8

19.Vdh1 (ještě jednodušší je 19.Vxh8! Δ 20.Vdh1+-) 19...Vxh4 20.Vxh4 Jd7? 21.Vh7+!! Kxh7 22.Jg5+-) 19.Dg5 (19.Dh2+-) 19...Jxd1 20.Je5 De8 21.Dh6+ Kf6 22.Je4+ fxe4 23.Vf4+ Sf5 24.Jg4#; nejlepší možností černého bylo 17...Vh8 18.Vxg4 Sxg4 19.Dxg4 Jd7 20.Jf3+/- s o něco lepší pozicí bílého. **18.Jf3**

Stačí letmý pohled na šachovnici a hodnocení je hotovo. Všechny figury bílého jsou vyvinuty a dokonce se aktivně podílejí na obtěžování černého krále. Když se pak podíváme na stav dámského křídla černého, je zřejmé, na čí straně je výhoda. **18...Jf5 19.Vh2 Dd6** [19...Vh8 20.Sxf7! Kxf7 21.Je5+-; 19...e6 vypadá pevně, ovšem bílý stejně triumfuje 20.Vdh1 Vg8 21.Vh7+ Kf8 22.Je5 Va7 23.Jxg6+! fxe6 (23...Vxg6 24.Dxg6 fxe6 25.Vh8+ Ke7 26.V1h7+-) 24.Vxa7+-] **20.Je5** Bílý vyvíjí tlak na pole "f7" a "g6". **20...Jd7 21.Je4** Bílého již nelze zastavit. **21...Dc7 22.Vdh1** Ovládnutí "h" sloupce rozhoduje partii. **22...Vg8** [na 22...Jf6 přijde 23.Sxf7+-] **23.Vh7+ Kf8 24.Vxf7+ Ke8** Nechat hádat konec partie - trénink propočtu. **25.Dxg6! Jxe5 26.Vf8+!** Shrnutí: rošády na různé strany se vyskytují i v zavřených zahájeních, zde konkrétně v královské indické obraně. Partie se moc nepovedla černému. Nejprve unáhleně otevřel "b" sloupec, ale bez vývinu figur toho nedokázal využít. Také protiúder v centru bez patřičné podpory vlastních figur nic černému nepřinesl. Naopak bílý bez ztráty času dokončil vývin, postavil figury na správná místa, ovládl figurami centrum a těžkými figurami "h" sloupec. Konec partie pak byl již zákonitě taktickou záležitostí. **1-0**

(11) Petrosian, Tigran V (2635) - Diaz, Joaquín Carlos (2385) [E85]

Biel Interzonal (19), 06.08.1976

[Havlíček, Jiří]

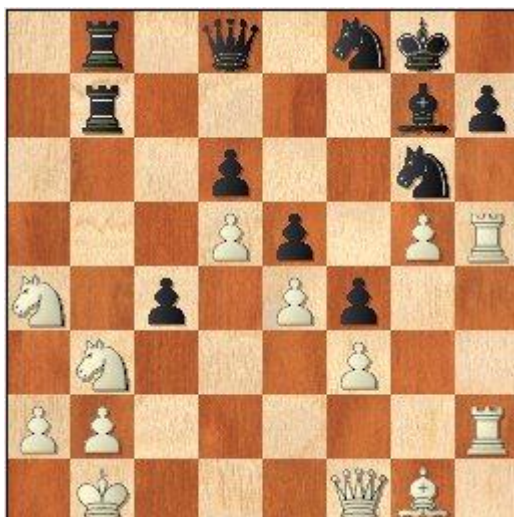
1.c4 Jf6 2.Jc3 g6 3.e4 d6 4.d4 Sg7 5.f3 Sämischova varianta královské indické obrany vede také často ke hře s rošádou na opačné strany. **5...0-0 6.Jge2 Jc6 7.Se3 e5 8.Dd2 Jd7 9.d5 Je7 10.g4** Bílý je bojovně naladěný a neskrývá své úmysly. **10...f5** Standardní postup černého, který měl po výměnách na poli "f5" dát více prostoru černým figurám. **11.g5!?** Trochu překvapení, bílý se rozhodl kontrolovat pole "f5" i "f6" a tím omezit pohyblivost figur černého. **11...a6 12.h4 Vb8 13.Jc1 c6** Snaha "podkopat" pozici bílého v centru. **14.Jb3** Bílý pokračuje ve svém plánu udělat dlouhou rošádu. Špatné bylo vzít "otráveného" pěšce na "d6" **14.dxc6?! Jxc6 15.Dxd6 Jd4!** a bílý nebude se svojí pozicí spokojen; možné bylo i **14.c5 dxc5?** vede ke ztrátě jezdce **15.d6. 14...c5 15.Dh2 Vf7 16.h5 gxh5 17.Dxh5 Jf8 18.0-0-0**

Bílý zatím nebrání tahu b7-b5, a naopak dlouhou rošádou provokuje černého k jeho udělení. Po obraně a2-a4 mohl černý pozici blokovat tahem a6-a5 a bílému, který potřeboval partii vyhrát, by zůstal pro aktivní operace jen jeden jediný sloupec a to by pak šlo k remíze. Povolením tahu b7-b5 ale bílý připustí otevření fronty proti svému králi. **18...f4 19.Sf2 Sd7 20.Sh3 Sxh3?! Černý mění svého dobrého střelce za špatného střelce bílého. 21.Dxh3 b5! 22.Df1** Bílý teď musí přeskupit své síly, aby ustál tlak černého na dámském křídle. **22...Db6 23.Vd2 Jeg6 24.Vc2 Vfb7 25.Vh5 Dd8 26.Sg1 Je7 27.Vch2 Jeg6 28.Kb1 bxc4?**

Závažné strategické pochybení. Černý ze hry bílého získal dojem, že chystá útok na královském křídle, avšak nevyhodnotil tu skutečnost, že obě strany útočí na soupeřovy krále pouze těžkými figurami bez podpory svých lehkých figur, které jsou vázány obranou svých králů. Proto ani jeden útok nemůže být úspěšný. Naopak uspěje ten, kdo dokáže uvolnit své lehké figury, aby začaly spolupracovat s těmi těžkými. Právě bráním na "c4" to černý umožnil bílému. **29.Dxc4 a5 30.Df1 a4** Černý se snaží zabránit, aby po a2-a4 neumístil bílý své jezdce na pole "b5" a "c4", což by zatlačilo černého do těžké defenzívy. **31.Jxa4 c4!?**

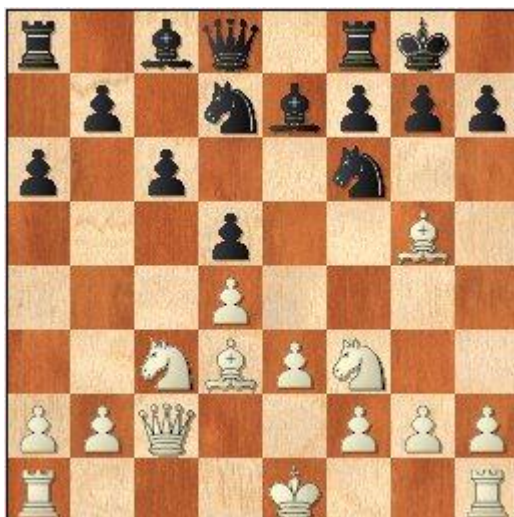
Dobrý pokus o získání iniciativy spojený s obětí dvou pěsců. **32.Jbc5!** Výborné posouzení pozice. "Obětí" jezdece za tři pěšce a iniciativu získává bílý v partii převahu. Vztít "otráveného" pěšce samozřejmě nešlo: 32.Dxc4? Vb4 33.Dc6 Je7 34.Da6 Va8 s lepšími vyhlídkami černého; nelze ani 32.Jc1? Da5+ a bílý jezdec na "a4" je ztracen. **32...dxc5 33.Jxc5 Vb5** [nešlo 33...Vb4 pro 34.Ja6] **34.Dxc4 Db6 35.b3 Vb4 36.Da6!** Je třeba hrát aktivně! **36...Dc7 37.Vc2** a vytvářet hrozby! **37...Df7 38.Sf2 Je7 39.Vh1 Jxd5?** Černý nevydržel narůstající tlak bílého a rozhodl se k rázné akci, od které si sliboval vyrovnání hry, zůstane mu ale pouze pěšec méně do koncovky. **40.exd5 Dxd5 41.Dd3 Df7 42.Kc1** Bílý král se vzdaluje od hlavní diagonály a1–h8, kde by mohlo hrozit ještě nějaké nebezpečí. **42...e4** Pro černého bohužel spíše platonická než konkrétní hrozba. **43.Jxe4 Kh8 44.Jd6 Dd7 45.Sc5 V4b7 46.Vd1 Je6?** Zbytečné nastavení kvality. **47.Jxb7 Dxb7 48.Dd5!** aktivně **48...Jxc5 49.Vxc5 Da6 50.Kb1 Da3 51.Vc2 Ve8 52.Vh2** Nekompromisní aktivní hra, hrozí 53.g6 h6 54.Df7 Vf8 55.Vxh6, 1:0 Shrnutí: hezké cílevědomé vedení partie do vítězství, využito MANÉVROVÁNÍ a správné HODNOCENÍ POZICE, přechod ve správný okamžik do konkrétních variant a posléze neústupné aktivní vedení partie až do jejího závěru. V této partii se uplatnila více figurová hra, než pěšcový šturm na krále. **1–0**

(12) **Botvinnik, Mikhail - Alatortsev, Vladimir [D61]**

Leningrad, 1934

[Havlíček, Jiří]

1.d4 e6 2.c4 d5 3.Jf3 Se7 4.Jc3 Jf6 5.Sg5 0–0 6.e3 a6 zbytečný tah [$\geq 6...h6$; $\geq 6...Jbd7$] **7.cxd5 exd5** [$7...Jxd5!$] **8.Sd3 c6?!** [$\geq 8...Jbd7$ 9.-- ...Ve8 10.-- Jf8] **9.Dc2 Jbd7**

Hrozilo 10.Sxf6 Sxf6 11.Sxh7+, v typické "karlovarské" pěšcové struktuře očekával černý do té doby typický plán hry bílého: malou rošádu a minoritní útok b2-b4, a2-a4 a b4-b5 se snahou vytvořit černému slabinu na "c6" nebo izolovaného pěšce na "d5". **10.g4!** Nečekaný úder, hrozí 11.Sxf6 Jxf6 12.g5 se zahrnutím klíčového obránce černého krále, jezdce z "f6". Na tyto postupy jsme zvyklí z ostrých variant sicilské obrany, avšak Botvinnik dokázal, že stejné postupy lze využívat v zavřených zahájeních jako je dámský gambit. **10...Jxg4?** Překvapení zafungovalo, černý reaguje nepřesně a otevírá sloupec na svého krále. Moc dobré není 10...h6?! 11.Sf4 -- (11...Jxg4! 12.Vg1) ...12.g5±; 10...g6 již vypadá lépe, ale přece jen je to oslabení černých polí kolem krále a bílý toho bude chtít využít; 10...Ve8!? zajímavá varianta spojená s obětí pěšce 11.Sxf6 Jxf6 12.g5 Je4 13.Jxe4 dxe4 14.Sxe4 Sb4+ 15.Ke2 g6, za pěšce má černý kompenzaci ve dvojici střelců a v uvíznutí bílého krále v centru. To vše skýtá při neopatrné hře bílého černému i taktické možnosti, například při takovémto pokračování: 16.Vag1 Sd6 17.h4?? Vxe4 18.Dxe4 Sf5--+. **11.Sxh7+ Kh8 12.Sf4! Jdf6** Po 12...g6 13.Sxg6 fxg6 14.Dxg6 bílého již nic nezastaví 14...Jgf6 (14...Jdf6 15.h3; 14...Vxf4 15.exf4 Jf8 16.Dh5+ Jh7 17.Vg1 Jgf6 18.Je5+-) 15.Jg5 není tak silné pro (15.Je5! Jxe5 (15...Jh7 16.Vg1 Sf6 17.Dg8+! Vxg8 18.Jf7#) 16.Sxe5 De8 17.Dh6+ Kg8 18.Vg1+ Kf7 19.Vg7+ Ke6 20.Dh3++-) 15...De8 16.Dh6+ Kg8 17.Je6 (17.Vg1 není tak přesné, protože po 17...Dh5 vede k výměně dam a to vyhovuje více bránící se straně) 17...Kf7 18.Jc7 Vh8 19.Jxe8 Vxh6 20.Jc7±. **13.Sd3 Jh5 14.h3 Jgf6 15.Se5 Jg8 16.0-0-0 Jh6 17.Vdg1** Bílému stačí hrát "normální" přirozené tahy, aby se dostával do čím dále lepší pozice. **17...Se6 18.De2 Sf5?** Přehlédnutí v těžké pozici; ≥18...Jf6 19.Jg5 Sf5 20.Sxf5 Jxf5 21.h4±. **19.Sxf5 Jxf5 20.Jh4!**

Postavení černého je neudržitelné, slabý je celý sloupec "g", včetně bodu "g7", "hoří" to i na polích "h5" a "f5", cesta ven již nevede. Shrnutí: Partie ukázala, že postupy, jako je oběť "g" pěšce při různých rošádách, typické pro ostré varianty sicilské, lze aplikovat i v zavřených hrách. **1-0**

Kontrolní test z probraných partií

Uvádějte celé varianty i se zdůvodněním.

1. BNT

2. BNT

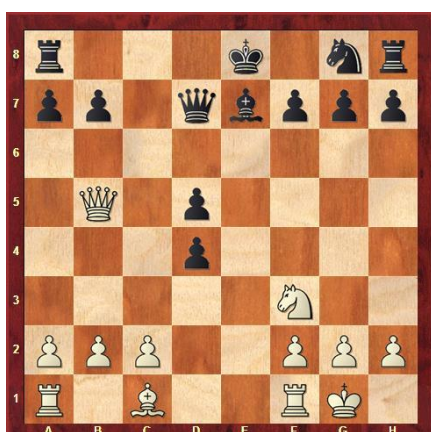
3. BNT

4. BNT

5. BNT

6. BNT

Uvádějte celé varianty i se zdůvodněním.

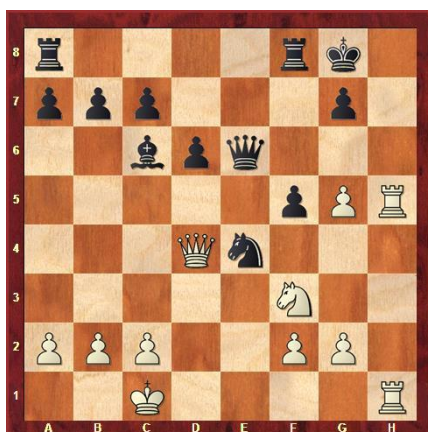
7. BNT

8. BNT

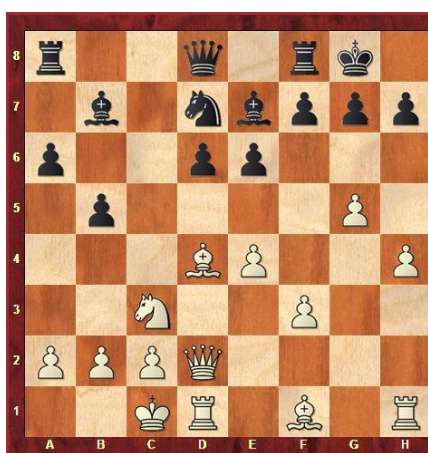
9. BNT

10. BNT

11. BNT

12. BNT

Uvádějte celé varianty i se zdůvodněním.

13. BNT

14. BNT

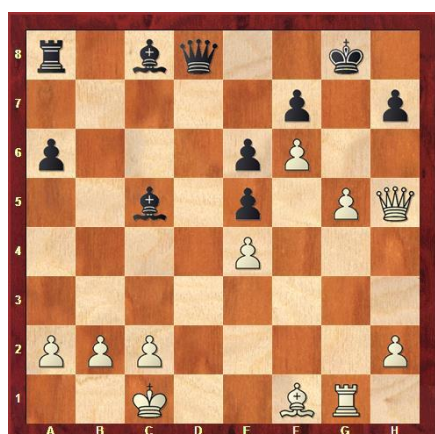
15. ČNT

16. BNT

17. BNT

18. BNT

Uvádějte celé varianty i se zdůvodněním.

19. BNT

20. BNT

21. BNT

22. BNT

23. BNT

24. BNT

